

GAFFICAL

PRVI STUDENTSKI LIST POMORSKOG FAKULTETA DUBROVNIK

BROJ 2 SIJEČANJ 1997

CIJENA 5 Kn

TEMA BROJA
OBALNA STRAŽA

LIST IZLAZI I TISKA SE NA POMORSKOM FAKULTETU DUBROVNIK

UREDNIŠTVO:

ŽELJKO ČAPIN, DOBRIŠA ČURKOVIĆ, DAMIR GABELJIĆ, DAMIR MILAT, IVAN PAMIĆ

NAKLADA: 60 PRIMJERAKA

ADRESA LISTA:

POMORSKI FAKULTET DUBROVNIK, ĆIRA CARIĆA 4 (za **Gregal**)
20000 DUBROVNIK

TEL. 412-911 (lokal 218)

E-mail adrese:

dcurkov@pfdu.hr, dgabelic@pfdu.hr, ipamic@pfdu.hr, zcapin@pfdu.hr

ŠTOVANI ČITATELJI

DRUGI BROJ GREGALA JE PRED VAMA. GLAVNE ZAMJERKE PRVOM BROJU ODNOSILE SU SE NA GREŠKE. MORAMO NAPOMENUTI DA JE RAĐEN KAO POKUSNI BROJ, SA MALO VREMENA NA RASPOLAGANJU. TAKO SE DOGODILO DA ČLANCI BUDU TISKANI BEZ PRETHODNE PROVJERE. DOGAĐALO SE I DA SE U TISAK PROVUKU RADNE VERZIJE UMJESTO KONAČNIH.

S OVIM BROJEM, LIST DOBIVA SVOJ KONAČNI IZGLED. SVIMA KOJI SU NAS POHVALILI, ZAHVALJUJEMO SE. SVE OSTALE POZIVAMO DA SVOJE KRITIKE OSTVARE KROZ AKTIVNU SURADNJU SA LISTOM. DRUGI BROJ KAO TEMU BROJA DONOSI OBALNU STRAŽU NEKIH POMORSKIH ZEMALJA UKLJUČUJUĆI I HRVATSKU. U NOVOM BROJU MOŽETE PROČITATI PRILOGE IZ POMORSTVA, GLAZBE, STUDENTSKOG ŽIVOTA KAO I PRILOGE KOJI NISU VEZANI UZ NEKE ODREĐENE TEME PA SMO IH SVRSTALI POD ZANIMLJIVOSTI.

VELIKI PROPUST PROŠLOG BROJA BILO JE IZOSTAVLJANJE ZAHVALE NAŠEM DEKANU I PRODEKANU KOJI SU NAJZASLUŽNIJI ŠTO OVAJ LIST DRŽITE U RUKAMA.

UREDNIŠTVO

UNODNIK

tema broja

- Obalna straža

povijest pomorstva

- Pomorski narodi: Kinezi

kratki spoj

- Da li je Galvani bio prvi ?

masna stranica

- Wankel motor - izum Hrvata

zanos kursa

- Pakao u New Orleansu

vijesti iz pomorstva

naša posla

- Parliamo Italiano...
- Reagiranja
- Mala priča o menzi II
- Smogovci na Pomorskom fakultetu
- Od Commodorea do Pentiuma u godinu dana

zanimljivosti

- Događaji koji će obilježiti 1997.
- Fenomen NLO: Slučaj Roswell
- Bermudski trokut - riješena tajna
- Elektrosmog

sport

- Povratak otpisanih?

glazba

- Sretan rođendan: Jim Morrison

akordoteka

- Layla (Eric Clapton)

OBALNA STRAŽA

Skup mornara i brodova zajedno sa njihovom kopnenom potporom, kojima je svrha ostvariti sveukupnu vlast neke države nad njenim morskim prostranstvima, nazivamo općim imenom **OBALNA STRAŽA**, u kojoj, zavisno od zemlje, djeluju i carinske i policijske snage. Često su ove dvije odvojene, pa čak i pod zapovjedništvom različitih ministarstava. Iako su snage Obalne straže kod većine država poluvojnog ustroja, ima ih i čisto civilnih, ali i onih potpuno u sastavu ratnih mornarica. Nekada su posade civilne a brodovi ratni.

Obalna straža vrši nadzor nad TM i gospodarskim zonama. Pod pojmom nadzora podrazumijevaju se različite djelatnosti kao što su: upravljanje pomorskim prometom, motrenje i spašavanje, nadziranje onečišćenja, upravljanje i zaštita ribolova, nadziranje i zaštita raznih radova na moru itd. Te djelatnosti su permanentne pa se moraju izvoditi u svim vremenskim uvjetima. Da bi se one mogle obavljati mora postojati služba motrenja i utvrđivanja lokacije kao i služba za presretanje uz mogućnost prekrcavanja ljudstva s broda na brod na otvorenom moru. Svekoliki resursi službe nadzora sastoje se od fiksnih instalacija na kopnu, kao što su radarske i komunikacijske stanice, te pokretnih zrakoplovnih i pomorskih snaga.

KAKO JE OBALNA STRAŽA ORGANIZIRANA PO DRŽAVAMA

Razne države organizirale su svaka na drugačiji način svoje obalne straže. Kod nekih država to su poluvojne organizacije dok su kod drugih civilne udruge. Navesti ćemo nekoliko primjera država koje imaju razvijenu i organiziranu obalnu stražu.

SAD-US COAST GUARD

SAD je nadzor i upravljanje TM i gospodarskih zona na moru prepustila Obalnoj straži koja je ujedno i najveća poluvojna organizacija u svijetu. Prema potrebi, SAD je ojačavaju drugim dodatnim brodovima ratne mornarice, naročito u sprečavanju trgovine drogom, no sve kompetencije i ovlaštenja ostaju i dalje Obalnoj straži. Zbog takvog pristupa brodovi ratne mornarice koji su u službi Obalne straže uvijek imaju miješanu posadu tako da je ljudstvo OS uvijek nazočno u

slučaju neke intervencije. US COAST GUARD osnovana je 1915 a svog je prethodnika imala u Revenue-Marine-u (Pomorska carina)

koja se razvijala od 1790.god. Mnoge druge države koje su stvorile svoje obalne straže u njih su unijele svoj vlastiti povijesni razvoj kao i SAD.

ITALIJA -SERVIZIO NAVALE della GUARDIA di

Talijani su procijenili da im je preskupo kontrolirati pomorske granice ratnim brodovima pa tu ulogu postepeno preuzima njihova poluvojna carinska služba - Servizio navale della guardia di Finanza, koja je u mirnodopskom vremenu podređena ministarstvu

financija, a u ratu njome zapovijeda ratna mornarica.

VELIKA BRITANIJA

Obvezu policijskog nadzora TM-a, luka i estuarija snosi služba Carine i trošarine po Ministarstvu financija Customs and Excise /Marine Branch/ of HM Treasury.

FRANCUSKA

Francuska ima velik broj pomorskih organizacija za nadgledavanje TM-a. Tako pomorska policija (gendermerie maritime), inače pod upravom Ministarstva trgovačke mornarice, provodi zakone i propise svoje zemlje unutar njenih TM. Iako su joj djelatnici pripadnici žandarmerije, brodovima raspolaže ratna mornarica.

FINSKA

Finska granična straža pod MUP om čiji je sastavni dio i obalna straža, provodi zakone na moru i nadzire finsku morską granicu.

KAKO ĆE RH ORGANIZIRATI OBALNU STRAŽU

RH još uvijek nije donijela zakon o obalnoj straži no očekuje se da će biti donesen već ove godine. Štoviše već sada postoji nacrt zakona.

Da bi saznali kakav će biti ustroj naše Obalne straže potražili smo odgovor kod profesora Ž. Bulića koji inače predaje Pomorsko pravo na našem fakultetu. On nas je uputio u Lučku kapetaniju gdje smo bili primljeni kod lučkog kapetana I. Filippija, koji nam je objasnio da se problem Obalne straže nalazi u "stanju mirovanja". Najveći problem Obalne straže RH je financiranje i organiziranje. Naime, postoje tri kandidata koji bi preuzeli financiranje i organiziranje, i to: Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo obrane i Ministarstvo pomorstva, prometa i veza. Po svemu sudeći, to će biti zadnje navedeno.

Ophodni čamac francuske pomorske policije koji razvija brzinu od 28 čv.

Za opširnije informacije lučki kapetan nas je uputio magistrici prava, gospođi G. Jablanovoj također namještenici lučke kapetanije koja nam je dala glavne smjernice budućeg ustroja Obalne straže. Obrazložila nam je da će se Obalna straža ustrojiti u sklopu Ministarstva pomorstva, prometa i veza jer je to Ministarstvo najkompetentnije za takve poslove, te da će imati posebnu upravu. No to ne znači da će se zapošljavati novi kadrovi već da će uprava lučke kapetanije biti ujedno i uprava Obalne straže, s

izuzetkom onih kadrova koji će se zaposliti na sredstvima Obalne straže (npr. brze brodice) koje se planiraju nabaviti u dogledno vrijeme. Prvenstvena zadaća OS bit će traganje i spašavanje na moru te zaštita okoliša od zagađenja. Inspekcijski nadzor će i dalje vršiti Lučka kapetanija, a nadzor državne granice pomorska policija. Radi boljeg nadzora Jadran će biti podijeljen na tri zone i to: Rijeka (sj. Jadran), Split (sr.Jadran) i Dubrovnik (j.Jadran).

*Ivan Pamić
Alen Gatačkić
Franko Pečotić*

RESORI ZAPOVJEDNIŠTVA I SLUŽBE OBALNE STRAŽE

Po prijedlogu zakona o obalnoj straži postoje sljedeći resori zapovjedništva Obalne straže:

-inspektorat sigurnosti plovidbe (u sastavu ovog inspektorata djelovat će komisija za istraživanje pomorskih udesa. Također će koordinirati i rad čitavog sustava za traganje i spašavanje na moru)

- inspektorat za ribarstvo
- inspektorat za zaštitu mora i okoliša
- odjel pomorske policije
- odjel za pomorski promet i peljarenje

- odjel za upravno-pravne poslove
- služba za zajedničke poslove

Regionalni centri obalne straže su lučke kapetanije. Kapetanije imaju sljedeće službe:

- inspekcija sigurnosti plovidbe
- inspekcija za ribarstvo
- inspekcija za zaštitu mora i okoliša
- odsjek za pomorski promet i peljarenje
- odsjek pomorske policije
- upravno-pravni odsjek

Područni organi obalne straže su ispostave lučke kapetanije. Komunikacijska veza

i z m e đ u z a p o v j e d n i š t v a Obalne straže, lučkih kapetanija i ispostava, ostvarivat će se r e d o v n i m telekomunikacijskim vezama kao što su telefon, fax, obalne radio-postaje, razni tipovi prenosivih i stacionarnih radio stanica, satelitskim komunikacijama, itd. Na područjima luka, kanala i plovnih puteva instalirat će se radarski sustav za nadzor pomorskog

prometa. Na pojedinim otocima izgradit će se aerodromi i heliodromi i osnivati postaje Obalne straže sastavljene od profesionalnih i amaterskih ekipa. Te ekipe bile bi sastavljene od osoba sa pomorskim iskustvom, npr. umirovljenih pomoraca, lokalnih ribara...

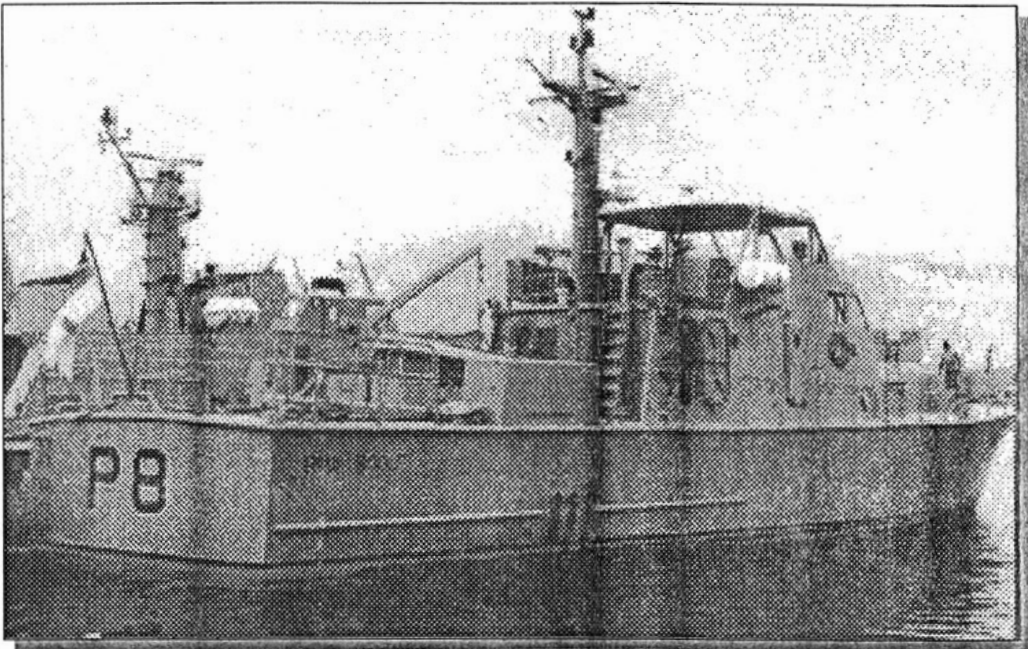
Ovaj predlog zakona sastavljen je po uzoru na uobičajenu organizaciju obalnih straža u zemljama s velikim iskustvom u toj djelatnosti. U početku se zbog nedostatka financija ovaj program neće moći ostvariti u cjelosti ali s vremenom će se nadopunjavati i usavršavati.

Franko Pezotić

OPREMA

Brodovi za nadzor TM-a trebaju biti mali i s dobrim manevarskim sposobnostima, opremljeni modernim uređajima za navigaciju i radiokomunikaciju te malim ali učinkovitim sustavom naoružanja. Brodovi moraju imati mogućnost da se u njih ukrca i tzv. sekundarna oprema (meteorološka i oceanografska oprema, oprema za potrebe sprečavanja i nadzor onečišćenja i sl.).

Suvremeni stražarski brodovi pojavljuju

se diljem svijeta u 3 veličine: najveći mogu biti dugi i do 50-ak metara, no to su već ratni brodovi. Brojniji su veći stražarski brodovi dugi 25-35 metara, no većina stražarskih brodova kreće se od 7 do 12 metara. Brzina im se kreće od 30 do 60 čvorova. Uz te brze brodove Obalna straža ima potrebe i za tegljačima.

Osim brodova za potrebe OS upotrebljavaju se i zračne snage koje imaju prednost pretraživanja prostora, brzo sudjelovanje u operacijama spašavanja na moru. Najbolji za tu službu su helikopteri.

Ivan Pamić

Veliki pomorski narodi: Kinezi

Većini ljudi nepoznata je činjenica da su Kinezi, kao uostalom i drugi istočni narodi, bili veoma vješti pomorci. Čak su i Mongoli, inače poznatiji kao jahački narod, imali moćnu flotu od nekoliko tisuća brodova kojom su napadali Japan, Vijetnam i Javu.

Istovjetnost keramike nađene u Japanu i u primorskom dijelu Ekvadora navele su na pretpostavku da su vještinu obrade keramike na ekvadorsku obalu donijeli prastari ribari zapadnog Japana. Korejci su također imali jaku trgovačku i ratnu flotu, naročito u VIII. st. n. e. kada su bili vodeći pomorski narod tog područja. Oni su uostalom imali i prve oklopljene ratne brodove, tzv. kornjače.

No najveći pomorci od svih istočnih naroda bili su Kinezi i to zahvaljujući najprije poznavanju tehnike i brojnim izumima kojima su bili daleko napredniji od Europe. Za pomorstvo je bilo važno što su prvi na svijetu uočili svojstva magnetske igle, a znali su i da je zemlja okrugla i to već u I. st. n. e. Oko 250. god. p. n. e. Kinezi su napravili i podmornicu koju su nazivali Lun-Po-Čou.

Među prvim velikim pothvatima Kineza spada i putovanje redovnika po imenu Huišen oko 500 god. n. e. u daleku zemlju koju je nazvao Fusang, koja se nalazila 20000 milija (oko 6500M) istočno od Kine. Vodeći kineski povjesničar pomorstva Fang Zhongpu podržao je teoriju da je Fusang Amerika tvrdeći da su kineski brodovi, tzv. džunke, i moreplovci u to doba bili za to sposobni.

Kinezi su već prije tog doba uspostavili trgovačke veze preko mora sa Korejom, Japanom, Filipinima, malajskim

i indonezijskim otocima te indijskim potkontinentom. Ubrzo su tim vezama zavladaali arapski trgovci koji su zadržali taj monopol do XIII. st. Za to vrijeme Arapi su izgradili nove i pospješili stare kineske luke. Od XIII. do XV. st. tim lukama zavladaali su Mongoli, a nakon konačno i sami Kinezi. To je i doba velikih kineskih pomorskih otkrića.

Kineske džunke koje su plovile tim pravcima u XIII i XV. st. bile su najveći brodovi tog doba u svijetu, sa 2000-3000 tona (kao usporedba Kolumbova Santa Maria imala je tek 100 tona), pokretanim veslima i 12 jedara od bambusove trske. Imali su i dvodna podijeljena na tankove slično današnjim modernim brodovima. Na brodu je bilo mjesta za 1200 ljudi pa i više. Od toga je bilo 600

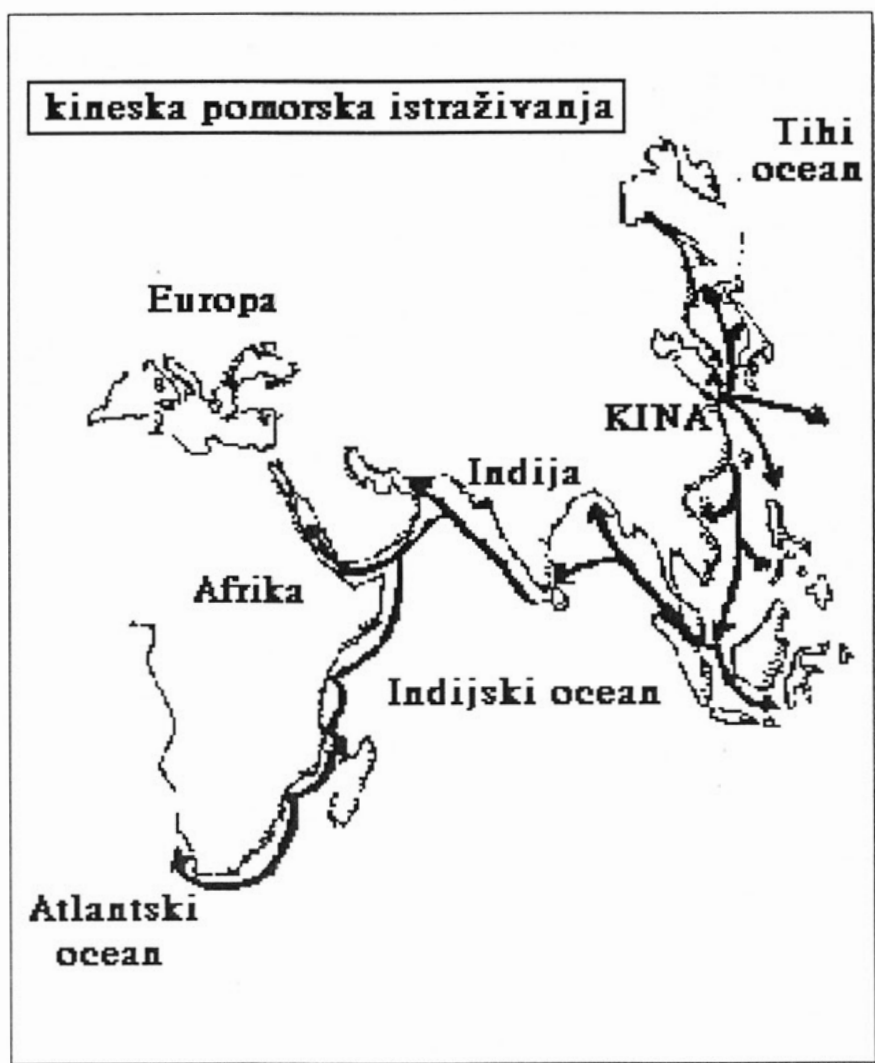
članova posade - na jedno veslo dolazilo je 12 robova. Uz njih je na brodu bilo i 400 pomorskih vojnika (mi bi rekli marinci) većinom Abesinaca (Etiopljana) koji su bili plaćeni da brane brod prije svega od gusarskih napada Malajaca i Japanaca. Zanimljivo je da su te strane gusare vodili odmetnuti kineski pomorci. Pored tih 1000 osoba, na brod se moglo ukrcati još 200-300 putnika. Postojali su i veliki apartmani i nužnici kojh nije bilo na europskim brodovima.

Najveće pomorske pothvate Kinezi poduzimaju za dinastije Ming kada car Yangle (1403-1424) opremljuje veliku flotu pod zapovjedništvom admirala Čeng-Hea. On polazi 1410 godine na velika istraživanja juga i zapada. No čim je car Yangle, njegov pokrovitelj, umro, novi je car zabranio Čeng-Heu daljnju plovidbu. Naime, njegovim plovidbama se uvijek

suprotstavljala moćna konfučijanska administracija smatrajući ih besmislenim i beskorisnim. Čeng-He je ipak uspio izmoliti cara za još jednu plovidbu. To sedmo i ujedno zadnje putovanje trajalo je dvije godine, 1431-33. Na tom putovanju Čeng-He je plovio do Arabije i uz obalu Istočne Afrike gdje je došao u dodir sa moćnim carstvom Monomotape (današnji Zimbabve). Po svemu sudeći zaobišao je i Rt Dobre Nade uplovivši u Atlantski ocean. U Kinu se vratio sa brodovima ispunjenim nepoznatim životinjama kao što su žirafe i zebre, te sa velikim znanjem koje je sakupio po udaljenim zemljama. Daljnja

putovanja bila su mu zabranjena, a on sam časno je umirovljen kao vojni zapovjednik Nanjinga. Konfučijanska administracija time je izborila pobjedu, a pobrinula se i da sve bilješke sa njegovih putovanja i planovi sa njegovih brodova budu uništeni. Od tada počinje zatvaranje Kine vanjskim utjecajima. Da je Čeng-He kojim slučajem nastavio sa putovanjima, tijekom povijesti bio bi drugačiji. Naime Portugalci su u to vrijeme u svojim putovanjima dospjeli tek do Rta Cape Verdem, pa je tako moglo izgledati da su Kinezi otkrili Europu.

Ivan Pamić

Da li je Galvani bio prvi?

U muzeju u Bagdadu nalazi se predmet star preko 2000 godina, a prema većini znanstvenika predstavlja električnu bateriju.

Priča počinje 1936 kada je laboratoriju Iračkog muzeja stigla pošiljka predmeta iskopanih na mjestu gdje su nekad živjeli Parti. Voditelj laboratorija je napisao: "Nađeno je nešto prilično neobično i nakon što je prošlo kroz nekoliko ruku, doneseno je k meni: posuda slična vazi od svijetložute gline, grlić koji bijaše odrezan, sadržavala je bakreni tuljak učvršćen asfaltom. Vaza je bila oko 15 cm visoka; cilindričan tuljak od valjanog bakra s dnom imao je promjer od 2.6 cm i bio je 9 cm dug. U njemu je, držan nekom vrstom čepa od asfalta, bio potpuno oksidiran i prekriven žutosmeđom tankom oblogom željezni štapić koji je virio oko 1 cm iznad čepa. Donji kraj željeznog štapića nije dosezao do dna cilindra na kom je bio sloj asfalta

debeo oko 3 cm. Na pitanje što bi to moglo biti dobiven je zapanjujući odgovor. Svi dijelovi bili su doneseni u jednom komadu, no kad su pregledani pojedinačno postalo je očito da bi to mogao biti jedino električni element. Trebalo je samo dodati kiselinu ili lužinu da bi se članak upotpunio."

Napravljena je kopija "bagdadske baterije", a za elektrolit je upotrebljen sok od zgnječenog grožđa. Priključeni voltmetar pokazivao je pola volta!

Uvijek je bilo zagonetno kako su dobivane fine pozlate metalnih predmeta. Potapanjem srebrnog kipića u rastopinu zlata i cijanida i provođenjem kroz nju električne struje iz kopije "bagdadske baterije" dobiven je, za manje od dva sata, fini sloj

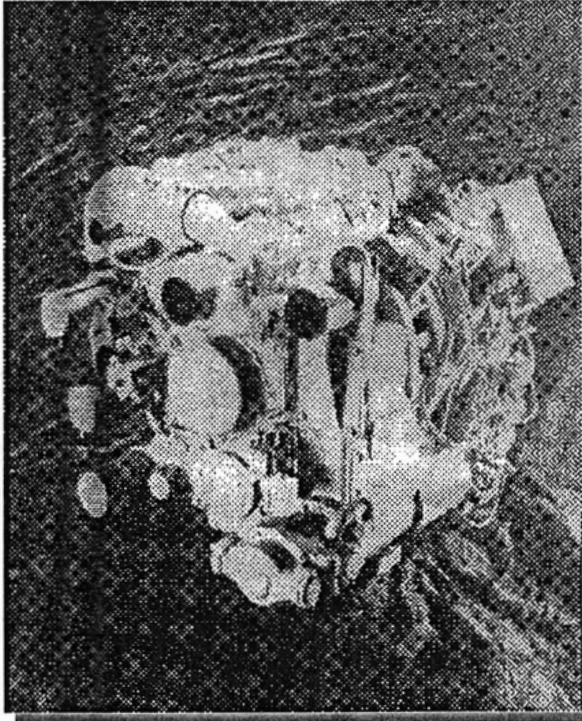
pozlate.

Nameće se šakljivo pitanje: Da li su velika muzejska blaga širom svijeta samo pozlate?! "Bagdadska baterija" otvara i tu mogućnost. Vjerovatno je i to jedan od razloga što se arheolozi još nisu složili da li da "bagdadsku bateriju" proglase zaista za - bateriju. Međutim, s obzirom na pokuse, možemo zaključiti da Galvani ipak nije bio prvi.

Željko Čapin

WANKEL MOTOR - IZUM HRVATA

Nije rijetkost da se izumi ukradu i kasnije patentiraju kao vlastiti. To se događa najviše zbog naivnosti i siromaštva pravog izumitelja. Nedavno je u Slobodnoj Dalmaciji (15. XII. '96) izašao članak "Brodski wankeli na benzin i naftu" u kojem se navodi da je pedesetih godina ovog stoljeća njemački inženjer Felix Wankel izumio rotacioni motor i ponudio ga tržištu kao alternativu za klasični klipni benzinski i dieselski pogonski stroj. No desetak godina ranije I. Suhor, iseljenik u Australiji, već je bio izumio i napravio prototip motora sličnih karakteristika. Taj motor nije imao klip već trokutasti rotor u bloku motora. Takav princip rada omogućavao je veću snagu i iskoristivost u usporedbi s klasičnim klipnim motorom jednakih dimenzija. I. Suhor rođen je u Gornjoj Nakovani na Pelješcu, a u Australiju, u Sidney je odselio tridesetih godina kao i većina njegovih sumještana "trbuhom za kruhom". Tamo se i rodila ideja o rotacionom motoru. Budući je bio siromašan cijeli je prototip napravio od olova! Ova priča sačuvana je zahvaljujući njegovim sumještanima koji su se izrugivali njegovom izumu. Kako je ta ideja kasnije došla

Tip vanbrodskog motora s oznakom Serie 580

do Wankela ne zna se. Vjerojatno je Suhor razočaran i obeshrabren svoj izum povjerio nekom drugom koji je to znao iskoristiti.

Kasnije je Wankel motor znatnije usavršen i doraden. Od pedesetih godina se ugrađuje u automobile, vojna vozila, agregate, a danas se koristi i kao vanbrodski motor. Početkom devedesetih godina vodeću ulogu u razvoj rotacionih motora preuzima američka tvrtka "Rotary Power International" koja je za potrebe američke vojske proizvela takve motore u rasponu od 40 do 300 KS. Ista tvrtka je osnovala i poduzeće "Rotary Power Marine International" za proizvodnju

motora za nautičko tržište. RPMI je na prošlogodišnjoj izložbi nautike u Genovi uz program benzinskih rotacionih motora kao svjetsku inovaciju predstavio i prototip rotacionog dieselskog i turbodieselskog motora koji će u serijskoj proizvodnji biti ponuđen tržištu koncem ove godine. Dieselska verzija RPMI nosi oznaku Serie 70 i razvijena je u suradnji sa NASA-om. Taj motor će unijeti pravu revoluciju u odnosu snaga/težina motora. Naime razvijat će, uz pomoć turbokompresora i dva rotora, snagu od 250KS uz težinu od samo 181kg dok će u verziji s četiri rotora težina rasti na 362 kg, a snaga na čak 500 KS uz minimalne vibracije. Tip s oznakom Serie 580 imati će uz 3600 okretaja čak 1000 KS i težiti će 770 kg. Njegov ekvivalent u klasičnom dieselskom svijetu bio bi puno veći.

Ove rotacione motore na europskom tržištu zastupa prodaje tvrtka International trading & Marketing iz Verone.

Ivan Pamić

Pakao u New Orleansu

Riverwalk je shopping-centar u južnom dijelu New Orleansa, u poznatoj "Francuskoj četvrti". Izgrađen je prije 10 godina, u njega je uloženo 58 mil \$, a proteže se od "Canal Street-a" do "Julia Streeta".

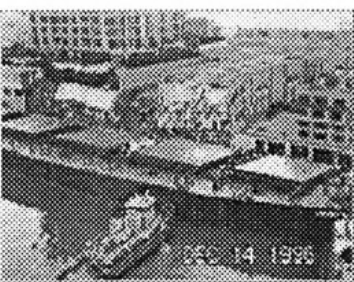
U subotu 14.XII.1996. oko 14 sati i 20 minuta,

"Bright Field", brod nigerijske tvrtke "COSCO Shipping Co.", koji je plovio pod liberijskom zastavom, trebao je pristati uz operativni dio obale New Orleansa. Brod je namijenjen za prijevoz žitarica (grain carrier). Izgrađen je 1988 god., duljine preko svega 220 metara, te 68200 tona nosivosti. Posada broda bila je sastavljena od Kineza, a brod je prevozio kukuruz. Dok je prolazio ostrim zavojem rijeke Mississippi izgubio je kontrolu nad upravljanjem. Pretpostavlja se da je

do gubitka energije u motoru, a samim tim i kontrole nad upravljanjem, došlo zbog kvara na pumpi za ulje. Osim toga, brod je bio i zanošen strujama koji su vrlo jake u ovom području (od 9-10 čvorova), a plovidbu je otežavala i visoka voda. Zavoj kojemu se "Bright Field" približavao zakrivljen je za 90° i smatra se da je ovo jedan od najuposlenijih (oko 6500 brodova godišnje) i najopasnijih vodenih prolaza u Svijetu. U trenutku prilaza luci, brodom je pilotirao lučki pilot Ted Davisson (s 20 godina iskustva u tom poslu). Kada je vidio da je brod izgubio kontrolu i da će doći do sudara s brodom-kockarnicom "Flamingo Casino" sa 800 putnika koji je također

BROD NEPOSREDNO
PRIJE UDARA

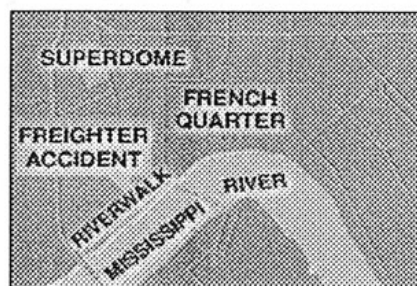

TEGLJAČI PRIDRŽAVAJU
BROD

bio privezan uz obalu, naredio je da se baci sidro. Time je spriječio još veću havariju jer je bačeno sidro usporilo krmu i okrenulo pramac tako da se brod "parkirao" između broda-kockarnice i jednog putničkog broda koji je tu bio privezan. Zapovjednik "Bright Field-a" poslao je signal za opasnost. Kada su ljudi, koji su šetali obalom čuli znak za opasnost, došlo je do panike pa i do ozljeda. Brod je nastavio svoj rušilački pohod. Ozljeđeno je 116 ljudi, ali na sreću nitko nije poginuo. Brod je udario u četverokatni kompleks, te je srušeno 15 prodavaonica i nekoliko hotelskih soba. Zaustavio se u sredini Riverwalk-a kraj caffebara "Cafe du Monde". Nakon sudara tegljači su pridržavali brod da ne napravi daljnju štetu na okolnim zgradama. Ekipe "Coast Guard-a" krenuli su u potragu za stradalima koristeći IC-kamere i dresirane pse. Iako se s obzirom na veličinu broda moglo očekivati više žrtava, srećom samo je dvoje ozlijeđenih završilo u bolnici s lakšim ozljedama.

OD UDARA BRODA OŠTEĆENA JE I OBLIŽNJA
ZGRADA

Damir Milat

POTPISAN INDIJSKO-HRVATSKI POMORSKI SPORAZUM

U New Delhiju je 2. I. 1997 potpisan indijsko-hrvatski sporazum o pomorskom prometu. U ime RH Sporazum je potpisao veleposlanik D. Štambuk, a s indijske strane ministar prometa i veza S. Sundar. To je prvi sporazum u nizu hrvatsko-indijskih sporazuma čije se potpisivanje očekuje ove godine.

POMORSKE HAVARIJE

Usljed velike oluje što je zahvatila Europu, u Egejskom moru se 28. XII. 96 prevrnuo grčki teretni brod. Ronioci su sljedećeg dana u olupini broda pronašli šest tijela od ukupno 20 članova posade.

SIGURNE TM RH

Teritorijalne vode Republike Hrvatske od 1. I. 1997 izbrisane su sa popisa rizičnog i ratnog rizika što će omogućiti veća ostvarenja naših luka.

OSTVARENJA HRVATSKIH MARINA

Prema Državnom zavodu za statistiku u 42 hrvatske marine je u 9 mjeseci 1996 godine ostvaren je prihod od 78.7 milijuna kuna. U tom je razdoblju razne usluge koristilo 5659 plovila, a ukupno 271073 osoba je koristilo smještaj na plovilima u marinama. Ostvareno je 385 013 noćenja, a broj uplovljavanja u tranzitu bio je 79 270.

HRM DOBILA No 1

Croatia osiguranje je u prosincu prošle godine darovala maksikrstaš No 1 Hrvatskoj ratnoj mornarici. Ovaj nekad superbrzi maksikrstaš sudjelovao je na najvećim svjetskim regatama. ACI ga je ustupila Croatia osiguranju kako bi pokrili dio dugovanja, a ovi su ga zbog velikih financijskih izdvajanja za održavanje prepustili HRM-u, koji će ga koristiti za školovanje kadrova na njemu.

"PRVIĆ" NA SUHOM

U petak navečer, 10. siječnja na alžirskoj obali se nasukao M/B "Prvić" šibenskog broдача Slobodne plovidbe. Svi pomorci, njih 20 pod zapovjedništvom kapetana N. Braičića ostali su neozlijeđeni. "Prvić" je išao u Tunis gdje je trebao ukrcati teret, ali je uslijed nevremena došlo do havarije stroja. Brod je oborio oba sidra koja su pod udarima oluje popustila te se "Prvić" nasukao na plicak. M/B "Prvić" koji inače plovi pod malteškom zastavom, jedan je od najstarijih brodova Slobodne plovidbe. Ima 6467 tona nosivosti, dug je 112,8 m i širok 16,4 m. Izgrađen je 1973 god. u Norveškoj, a u sastavu je šibenskog broдача od 1980. godine.

GUSARSTVO

Kada su pomorske vlasti Južnoafričke republike 30. XII. 96 objavili da obustavljaju potragu za 28 članova posade broda JAHAN činilo se da je na pomolu još jedna pomorska tragedija. Brod JAHAN, registriran u Belizeu, prevozio je 14000 tona šećera iz Brazila u Irak, a u posljednjoj radio poruci od 27. XII. posada je javila da napušta brod zbog prodora mora. No nekoliko tjedana kasnije vlasti u Gani otkrile su da ekipe za spašavanje nisu uspjele pronaći brod jer ga je posada preimenovala u ZACOSEA i otplovila s njime u potpuno suprotnome smjeru. Protiv posade broda, među kojima ima državljana Gane, Burme, Indije i Bangladeša, najvjerojatnije će biti podignuta optužba za gusarstvo.

"POBUNA" HRVATA

ANKARA (Hina) - Šef turske pomorske policijske policije u utorak 14. I. donio je odluku kojom je daljnja uporaba ruskog broda "Ivan Černih", nosivosti 5500 BRT-a riješena u korist 14 hrvatskih pomoraca. Odbijeni su ruski navodi kako su Hrvati izvršili pobunu na brodu te su kapetana i još dva člana posade (sva trojica Rusi) prisilno zatvorili u kabine nekoliko dana ranije. Istodobno je potvrđeno da hrvatski pomorci, ne samo da su časno obavljali svoju profesionalnu zadaću, nego su i bili u pravu glede svojih zahtjeva. Brod koji se nalazio usidren na ulazu u Bospor 5 dana dobio je dozvolu za neometanu plovidbu koja je počela iz bugarske luke Varne prema španjolskoj luci Sevilli.

Ivan Pamić

PARLIAMO ITALIANO ILI SPRECHEN SIE DEUTSCH

Iako smo u ovom broju našeg mladog lista već iskritizirali naš fakultet i podosta oko njega ipak neke se stvari doista moraju i pohvaliti. Jedna od njih je i ta što studenti treće godine studija imaju mogućnost izabrati koji jezik žele studirati: Njemački ili Talijanski, ili čak i oba. Dovoljno je poći kod gđe. Lie Dragojević i ona će vas drage volje uputiti u tajne tog malog pothvata. Jednostavno, sve se svodi na to da treba poći u referadu gdje će vam tamo zaposlene osobe pomalo mrzovoljno upisati traženi jezik. Ali, čak i to nije neka velika žurba pa ćete moći to uraditi i krajem prvog semestra (ako uspijem dogurati do drugoga reći ću vam). I na kraju vam preostaje samo ići redovno na predavanja gdje će vas dočekati dvije osobe. Na satu talijanskog imate simpatičnu mladu ženu koja će se živa pregaziti da vam iz sata u sat objasni iste gramatičke greške, vjerojatno se iznova čudeći kako netko može biti toliko glup i sve ponovno faliti. Možda ona ne razumije da mi tek čekamo onih deset dana prije ispita da bi nešto naučili, ali vjerujte mi, uz masu diktata i svakojakih mini-testova na prepad, mora vam u glavi ostati barem koja talijanska riječ. S druge strane na satu Njemačkog pri prvom ulasku u učionici doživjet ćete šok. Naime, u klupi će vas dočekati gospodica za koju ćete na prvi mah pomisliti da je to susjeda s ekonomskog faksa i kad baš pomislite, ajme super ima mjesto kraj nje, kad ono gle vraga, to -profesorica. Poslije početnog nespornazuma "ti" i "Vi" sve ponovno krene normalnim tokom, taj predmet vam ubrzo postane

omiljen i vi ste sve češće na predavanjima (valjda zbog njemačkog). Nakon što ste doslovno očarani "ljepotom predavanja" odete doma i pitate se kad će opet taj četvrtak. No šalu na stranu, studentima se na ovaj način otvaraju vrata nizu zanimanja koja nisu u uskoj vezi s morem. Po

mojem mišljenju strani jezici trebali bi naći svoje mjesto i u nižim godinama studija, jer mi se ipak čini da je lakše naučiti na brodu kako i kad pritisnuti koje dugme nego naučiti neki strani jezik. Ipak, svaki početak je težak a vremena još ima.

Alen Gatačkić

Reagiranja

Odmah po izlasku prvog broja **GREGALA** pojavila su se i reagiranja. Uglavnom su to pozitivni komentari, no ima i kritika što je i razumljivo. Većina kritika odnose se na gramatičke greške. Ovdje treba naglasiti da smo radili na brzinu kako bi prvi broj izašao na Dan pomoraca te nismo bili u mogućnosti da ispravljamo greške. Uz to radili smo i sa relativno starom opremom te su se oni koji su s tim bili upoznati iznenadili kada su vidjeli kvalitetu lista. Ovom prilikom naglasio bih i potporu dekana i prodekana koji su omogućili da se list uveze i tako poboljša kvaliteta. Obećali su nam i da ćemo dobiti jače računalo i printer koji će se upotrebljavati samo za **GREGAL**, a dobit ćemo i novi prostor koji ćemo doduše dijeliti sa Studentskom udrugom.

Sada kada sam spomenuo Studentsku udruhu smatram da je potrebno razjasniti neke stvari. Naime, smatram da je nepravedno da drugi poberu plodove našeg truda. Koristim ovu priliku da naglasim da **GREGAL** nije nastao u sklopu Studentske udruge, i da nije pošteno da neki iz udruge izjavljuju kako je list pokrenut iz udruge, te kako će list nastaviti izlaziti u sklopu iste. Prava je istina da je list pokrenut spontano. Krajem studenog u sobi 31 nas nekoliko studenata sjedilo je za računarima ne radeći ništa posebno, da bi u jednom trenutku započeli razgovor o tome da bi bilo pametno nešto korisno napraviti. Na pamet nam je pala ideja o stvaranju studentskog lista, pa smo D. Ćurković, D. Gabeljić i ja pošli pitati za mišljenje prof. V. Damića, koji nas je podržao u ideji. Nakon njega podržali su nas dekan i prodekan poslije čega smo prišli ostvarivanju ideje.

Toliko o tome. Na žalost prvi broj je izdan samo u 30 brojeva, tako da je bilo nemoguće da svako dobije svoj broj. Jedan broj ostavili smo u knjižnici da ga svi zainteresirani mogu pogledati.

Ivan Pamić

Mala priča o menzi II

U novom broju "Gregala" htjeli smo nastaviti priču i to tako da intervjuiramo vodeće ljude tr(g)ovačko-ugostiteljskog poduzeća "Venimax". Nakon nekoliko bezuspješnih pokušaja shvatili smo da od toga neće biti ništa. Naime, svaki put kad bismo došli, rekle bi "Dođite sutra!" ili "Danas nismo operirane za razgovor!". Kasnije smo saznali da nisu htjele razgovarati jer imaju nekih problema s fakultetom. Međutim mi nismo ni namjeravali razgovarati o tim problemima, već isključivo o zahtjevima studenata.

• Većina studenata se buni što cijene pića u

caffe-baru "Kolumbo" (također pod "Venimax"-om) nisu primjerene studentskim standardima.

- Većina studenata se buni što nema treće smjene u caffe-baru "Kolumba" (od 20 do 24 h), kao u svakom normalnom kafiću u kojoj bi radile studentice s Ekonomskog fakulteta, što bi pospješilo njihovo materijalno stanje, a i njihov odnos s kolegama Pomorskog fakulteta.
- Većina studenata se buni što nema televizije ili bar najobičnijeg kazetofona.

- Zašto je pizza tako skupa? Ako se zna da jedna pizza košta jedan bon i 5 kuna, a država na to nadoplaćuje 8 kuna, znači da pizza ukupno košta 17.5 kuna, kao i u pizzeriji (18 kuna).
- Studenti su primjetili da zidovi u menzi nisu odavno obojani, pa tako neki komentiraju da je juha od gljiva načinjena struganjem gljivica sa zida. Pitamo se gdje su slike koje su tu prije bile?

Što se tiče posluge studenti su više nego zadovoljni.

g.g.

"Smogovci" na faxu

Kao što je poznato na Pomorskom fakultetu studiraju i studenti izvan Dubrovnika, dolaze iz raznih krajeva, čak i iz krajeva dalje od mora. Među njima ima i onih iz Zagreba. Prvi na kojeg sam naletio bio je Siniša Jović (20), koji je rado pristao na razgovor

• Zašto si došao baš odi?

"Zašto sam došao tu? Pa, stara mi je sa mora, a imam i dosta rodbine koji navigavaju, zato sam i sam vezan uz more. Završio sam pomorsku školu u Bakru i došao ovdje upisati fax. Upisao sam "Upravljanje brodicama i lučicama" jer je to smjer za sve propale slučajeve - šalim se.

U Dubrovnik sam došao jer sam u Bakru u Pomorskoj školi završio smjer špedicije s kojim nisam mogao upisati Nautiku na Pomorskom fakultetu u Rijeci te sam stoga nazvao Pomorski fakultet u Dubrovniku zbog informacija o uvjetima upisa. U razgovoru sa dekanom saznao sam da se otvorio novi smjer "Upravljanje brodicama i lučicama". Pomislio sam da je to smjer za ribare no dekan mi je

pojasnio da je zapravo riječ o poslu povezanim sa skiperažom i ostalim poslovima u marinama, tako da sam se kasnije "zapalio" za taj smjer.

• Kako si se odi snašao?

Dobro sam se privikao osim što je sam grad premali. A što se tiče smjera uletio sam u super ekipu.

• Što nakon faxesa?

(Misli, misli....) (Još misli...) - Uletiti u kompu Rusella Coutsa i zarađivati basnoslovne svote dolara, ma ne, zafrkajem se, valjda će poslije faxesa doći nešto samo od sebe, a ako ne, onda ću početi igrati loto.

Drugi "smogovac" na kojeg sam naletio bi je Goran Labudić (21), inače apsolvant. Živi u Zagrebu na Trešnjevci a upisa je fax 1994.

• Gorane da počnemo, zašto

si došao odi?

Zato što si me zvao.

• Mislim na fax.

Pa zanimaju me more i plovidba, a volim biti na različitim mjestima. Ukratko važno je da se krećem, a ne da stojim samo na jednom mjestu. U Zagrebu sam završio srednju ekonomsku školu, pa nisam imao mogućnosti upisati se na fakultetu u Rijeci jer tamo primaju samo one koje su završili pomorsku školu. Dubrovnik pored toga ima i veću tradiciju. Ovdje sam se snašao fenomenalno; nisam požalio što sam došao; da mogu opet birati odabrao bih isto. Promjena sredine mi odgovara iako je sama sredina mala. Vjerovatno će s vremenom i tu postati dosadno. Tu sam stekao nova poznanstva i prijatelje. Na neke stvari sada gledam iz drugog aspekta nego što sam to mogao u Zagrebu. Kad živiš u nekom velegradu sve što možeš vidjeti je ono što nudi sam taj grad i tada misliš da tako mora biti i u drugim mjestima, samo nešto umanjeno. Tek kad se spustiš naniže vidiš drugačije neke stvari - odnosno ono što si vječno učio shvatiš da nije tako. U slobodno vrijeme od kada sam došao u Dubrovnik učlanjen sam u fitness-club "Argentina". Zanimaju me različite religije svijeta, shvaćanja ljudi, te kako objašnjavaju neke stvari. Nakon faxesa mislim početi ploviti, te se pokušati prebaciti na rad u marinama jer me jedrenje privlači.

Drugog dana naišao sam na trećeg "smogovca" Dinka Čičina, zvanog Šokac(19), te odma započeo sa interviewom.

• Što ćeš nakon faxes zbluriti?

A?

• Pešk!!!

Poznaješ Labudića. Je li on

utjecao na tebe da dođeš odi na fax?

Da, on mi je dao ideju, ali prije svega ovdje sam došao jer volim more. Budući da sam došao iz velikog grada čudno mi je bilo u malom gradu, ali sam se vremenom privikao. Prije nego što sam došao u Zagrebu su mi napričali da su ljudi ovdje "teški", odnosno da je s njima teško uspostaviti vezu. Međutim ja sam

se uvjerio u suprotno, uletio sam u dobru ekipu i u pešk dir. Ako se dogodi da završim fax, a nadam se da hoću, ići ću na brod jer se nadam dobroj plaći, no to ne znači da ću ostati na moru.

Inače u Zagrebu sam završio elektrotehniku, a ovdje sam upisao nautiku.

Ivan Pamić

Od Comodorea do Pentiuma u godinu dana

U zadnje vrijeme sve više studenata Pomorskog fakulteta zanima se za aktivnosti vezane uz računala, a koje su im trenutno omogućene na 5 PC-strojeva. Stoga ovdje ukratko opisujemo što se sve događalo od dana kad su prva računala data studentima na upotrebu pa do danas, te predstavljamo opremu koja im je trenutno na raspolaganju.

Prije otprilike godinu i pol dana u prostoriji 33 bilo je desetak (pra)starih Comodoreovih PC-a koji su služili za održavanje vježbi, koje su i tako i tako bile jako rijetke. Tako je studentima koji su željeli nešto naučiti preostajalo samo da rade na svoju ruku. Srećom, upravo tada pojavio se novi val studenata koji su bili voljni da utabaju put za sebe i za sljedeće generacije. Pionirski su krenuli od onoga što su imali i uz veliko razumijevanje

pojedinih profesora uspjeli su poboljšati status studenata po tom pitanju. Uskoro se jedna prostorija opremila računalima na kojima su radili profesori. U početku ilegalno, a kasnije i sa dopuštanjem, nekoliko studenata se počelo koristiti tim računalima. Zbog čestih zabrana i nespozazuma nastojali su progurati ideju da se prostorija otvori za sve koji žele raditi. Glavni problem je bio u činjenici da se oprema nije čuvala, pa su računala često bila neispravna za potrebe tečajeva. Početkom ove akademske godine fakultet je riješio problem zaposlivši tri demonstratora koji će održavati opremu i biti na raspolaganju studentima. Otada svi studenti mogu slobodno doći i raditi.

Jedna od najkorištenijih usluga je pristup Internetu koji je moguć svim studentima. Svi koji žele raditi trebaju samo izvaditi potvrdu da su redovni studenti i odnijeti je sistem administratoru - Divu, te zatražiti account na

lokalnom serveru. Sto se tiče mogućnosti koje se pružaju na Internetu, naš faks je jedan od najliberalnijih. Omogućeni su pristup World Wide Webu (najpopularniji mrežni servis), FTP-u (koji omogućuje da razne programe, slike, glazbu, filmove i slično presnimite na vlastito računalo), IRC-u (najzaraznija stvar na Internetu - provodite sate i sate komunicirajući sa ljudima koji su možda i na drugom kraju svijeta), Telnetu (omogućuje rad na udaljenom računalu kao da sjedite ispred njega), Newsgroups-u (čitajte mrežne novine), te možda najvažnije, slanje i primanje E-maila.

Neke od gore navedenih usluga ukratko će biti opisane kako bi se olakšalo snalaženje početnicima. World Wide Web (WWW) je

najatraktivniji medij jer u sebi može sadržavati tekst, slike, glazbu, animacije, pa čak i filmove. Radi na principu stranica koje sve imaju vlastitu adresu koja je jedinstvena u cijelome svijetu. Dakle kad upišete neku adresu vi učitate stranicu koja je na toj adresi i ona se prikazuje u programu za gledanje WWW stranica.

Veoma su popularne tzv. search engines tj. stranice koje sadrže stotine tisuća veza na druge adrese, a koje su katalogizirane po svome sadržaju. Dakle, ako vas zanima glazba ili a u t o m o b i l i pođete na jedan takav search engine (recimo Yahoo, Alta Vista ili Lycos),

upišete pojam koji vas zanima i dobijate popis svih stranica koje sadrže podatke o onome što vas zanima.

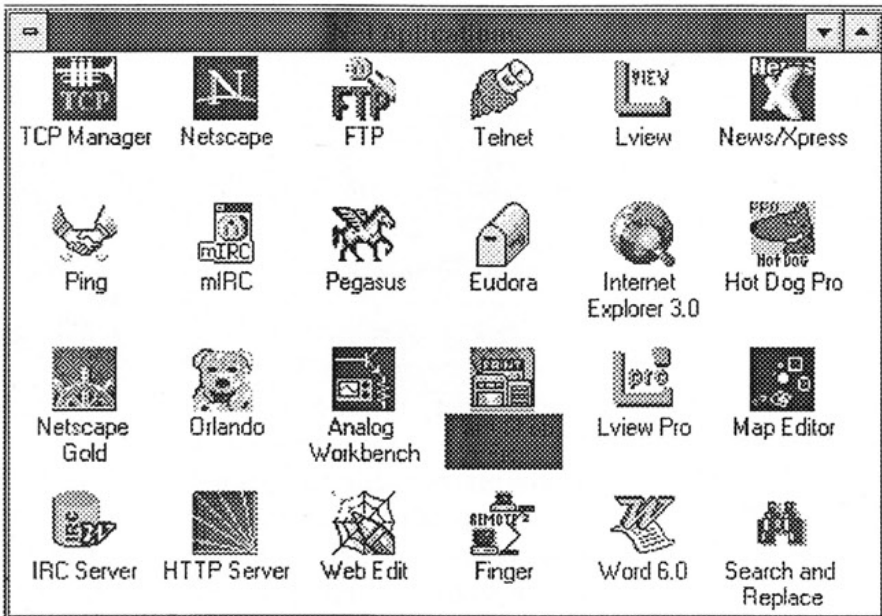
Ukoliko želite dobiti neki program, igru ili nešto drugu koristit ćete FTP, program koji vam omogućuje sa svoje računalo povežete sa drugim i prebacujete podatke. Dovoljno je označiti što želite prebaciti i pritiskom na jednu tipku započeti transfer podataka. Kao što je već napisano, jedna od prvih stvari koja će se isprobati po pristupu Internetu je IRC. Njegovo je funkcioniranje veoma jednostavno. Automatski, kod pokretanja programa, računalo se spaja na

jedan od mnogobrojnih IRC servera koji omogućuju komunikaciju preko Interneta. Tada se priključite nekom od kanala kojih ima dosta i čiji nazivi uglavnom označavaju temu razgovora. Odmah nakon priključivanja pridružujete se veselom društvu i nakon nekoliko sati zapitati ćete se gdje ste

nigdje u svijetu ne postoje dvije iste adrese. E-mailom se ne mora slati samo tekst; mogu se poslati i slike, glazba i slično. U svakom slučaju, e-mail je mnogo napredniji od obične pošte, s obzirom da poruci treba samo nekoliko minuta dastigne na cilj, čak i kad je on u Australiji ili Americi.

Sve te usluge zajedno čine Internet.

Na pravi način iskorištene, pružaju velik s p e k t a r mogućnosti i predstavljaju najmoćniji medij koji je svijet dosada upoznao. I što je najljepše potpuno su na raspolaganju s v i m studentima Pomorskog Fakulteta.

potrošili svo to vrijeme. Jedna od najpopularnijih usluga na Internetu su i newsgroups koje rade na principu novina u koje svatko može pisati. I ovaj program se automatski spaja na odgovarajući server i nakon nekoliko trenutaka vidljiv je popis grupa u kojima se nalaze članci. Ulaskom u grupu odgovarajućeg naziva dobije se potpun popis članaka. Na sve članke se može jednostavno odgovoriti, a može se i napisati novi članak koji će svatko moći pročitati. Na kraju, ali ne i beznačajno dolazi e-mail koji je svojevrsan pandan sustavu pošte koji postoji. Svaki korisnik ima svoju adresu i

Naravno, omogućeno je i tipkanje svih vrsta tekstova, od kolokvija i seminarских pa sve do završnih, diplomskih radova.

Prema posljednjim informacijama, do kraja mjeseca u planu je zamjena postojeće opreme suvremenim računalima sa multimedijским dodacima. Jedna će prostorija sa računalom biti će dodijeljena za potrebe našeg lista koje bi tako steklo uvjete za još veću kvalitetu.

Damir Gabeljić

DOGAĐAJI KOJI ĆE OBILJEŽITI

1 9 9 7

Lijepa naša - cijela naša

Što se nas tiče, najveći događaj biti će reintegracija hrvatskog podunavlja, tako da bi se taj zadnji okupirani dio RH, doduše sada pod prijelaznom upravom UNTAES-a, vratio matici najkasnije do srpnja. Dakle na ljeto možemo zamijeniti kupanje u Jadranu kupanjem u Dunavu. Vjerojatno će i veći dio Srba napustiti to područje po već okušanom sarajevskom receptu. Tako će Hrvatska konačno ostvariti cjelovitost. Jedine iznimke predstavljaju "džepovi" koji okružuju dunavski rukavci te mala enklava na drugoj strani Une kod Kostajnice koja se još nalazi u rukama bosanskih Srba. Promatračima UN-a na Prevlaci mandat istječe u srpnju. Pitanje Sv.gere, Piranskog zaljeva i bihačkog aerodroma riješit će se tijekom godine.

Drugi veliki događaj u RH biti će izbori - lokalni i predsjednički, koji će biti održani polovinom ožujka. Ne bi baš bilo zahvalno prognozirati rezultate, ali je za očekivati da će dr. Tuđman ostvariti još jedan petogodišnji mandat.

Nestabilni susjedi

Što se tiče BiH, ona će se nalaziti tijekom čitave godine pod paskom 30 000 "sforovaca" (SFOR-Stabilizacijske snage). Najvrući dio godine biti će veljača kad se očekuje konačna odluka arbitražne komisije o statusu Brčkog. Bosanski Srbi već

najavljuju novi rat ukoliko bi taj grad pripao Federaciji.

U SRJ moguće je nekoliko scenarija - ili će "krvnik Balkana" priznati izborne rezultate ili će uvesti izvanredno stanje, što bi se moglo pretvoriti u krvav obračun s oporbom. U svakom slučaju '97 je početak kraja srbijanskog diktatora.

Buđenje azijskog zmaja

U Svijetu, po meni, jedan od najznačajnijih događaja biti će ujedinjenje Hong-Konga sa Kinom koje će se dogoditi u lipnju. Tako će Kina biti jedina država u svijetu sa dva politička sustava. To će dodatno ojačati gospodarsku i političku moć Azijskog zmaja, pa je za očekivati i rast njegovog apetita. Ove će godine početi i prvi ozbiljni pregovori o sjedinjenju Taiwana sa maticom zemlje po istom principu - "jedna država - dva sustava". Moguć je i scenarij po kojem će Kina pokušati osvojiti Taiwan i silom, a da to nije nerealno kazuje to da Kina užurbano nabavlja od Rusije moderne zrakoplove Su-27 velikog dometa. Poznato je naime da Kina sada nema zrakoplove koji bi imali dolet do Taiwana i pružili adekvatnu zračnu potporu. Kina od prošle godine vodi pregovore sa Rusijom i o kupnji nosača zrakoplova.

Širenje NATO-a - novi hladni rat?

NATO je za ovu godinu planirao uzimanje pod svoj kišobran nekoliko zemalja istočnog bloka. U savez bi prema tom planu do srpnja trebali ući Poljska, Mađarska i Češka Republika, no tomu se energično suprotstavlja ruska politika. To širenje navodno ugrožava ruske interese i sigurnost. Naime u Rusiji postoje neskrivene tendencije obnavljanja SSSR-a. Nekoliko koraka u tom pravcu je već i učinjeno. Potpisan je ugovor o monetarnoj i političkoj uniji sa Bjelorusijom, a slični ugovori se očekuju tijekom godine i sa Kazahstanom i Kirgistanom. Tako će se mršavi ruski medvjed početi debljati, a hladni mir koji sad vlada mogao bi zamijeniti opet hladni rat.

S druge strane predsjednički i parlamentarni izbori u Čečeniji 27. I. mogli bi označiti korak prema nezavisnosti te zemlje. Naime sve stranke i svi predsjednički kandidati imaju za politički cilj samo jedno - nezavisnost. Praktički Čečeni su već izborili nezavisnost, a zadnji ruski vojnik se povukao iz te

zemlje 5. I. ove godine. Referendum o nezavisnosti održati će se 2001. godine.

Europska unija

EU će i dalje ove godine pucati po šavovima različitih politika zemalja članica. Tijekom godine početi će i pregovori o primanju u članstvo Cipra. Turska je najavila da će ukoliko do toga dođe anektirati sjeverni dio otoka naseljenim pretežno Turcima, te optužila grčki dio otoka da nagomilava oružje i priprema se na rat.

Bliski istok

Ove godine će i zadnji izraelski vojnik napustiti područje palestinske samouprave, što će Palestinci

možda iskoristiti za proglašenje nezavisne Palestinske države kojoj se protivi izraelska politika, pa to može biti uvod u novi izraelsko-arapski rat.

Afrika -rasplamsavanje ratova

Zairska vlada za ovu je godinu već najavila pokretanje velike protuofenzive za oslobađanje istočnih dijelova zemlje koju su okupirali pobunjeni Tutsiji i njihovi pomagači iz Ruande. Tako da će se ove godine "Rat zemalja velikih jezera" nastaviti u još žešćem obliku. U taj rat mogu se osim Ruande, Burundija i Zaira uključiti još i Uganda i Tanzanija.

Istraživanje Marsa

Najvažnije izvanzemaljs-ke vijesti stići će nam sa crvene planete na koju će ove godine sletjeti dvije američke svemirske sonde koje će konačno potvrditi ili opovrgnuti postojanje života na Marsu. Naime poznato je da je na Zemlji nađen meteorit sa Marsa na kojem su otkriveni primitivni oblici života u obliku bakterija, a konačno će se razriješiti i tajna ljudskih lica i piramida na površini planete.

Sport

Najzanimljiviji sportski događaj biti će Europsko prvenstvo u košarci u Barceloni, u kojem će se okušati i naša mlada reprezentacija. Tijekom godine igrat će se i kvalifikacijske utakmice za nogometno SP u Francuskoj 98, a najzanimljivija će biti svakako ona u Splitu 29. ožujka protiv Danske.

Nostradamus i '97.

Još na kraju da spomenem i poznatog proroka Michella Nostradamusa koji je za '97 napisao da će to biti godina kada će mrtvi ustajati iz groba, a na 45 stupnju zemljopisne širine izbit će veliki požar. (Zanimljivo je da se Beograd nalazi na istoj širini).

Ivan Pamić

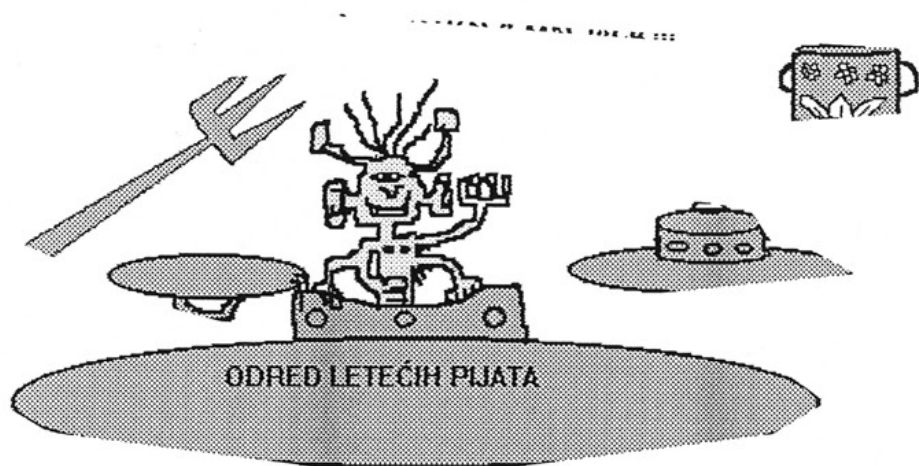
FENOMEN NLO: SLUČAJ ROSWELL

Zadnjih godinu dana svjedoci smo sve učestalijih spominjanja fenomena NLO-a i mogućnosti posjeta vanzemaljaca Zemlji. Da se ne radi samo o tračevima dokazuje objavljivanje takvih vijesti i u ozbiljnim medijima. Tako je prije nekoliko tjedana CNN prenio vijest o pojavljivanju NLO-a iznad Seoula. Vijest je prenijela i naša Nedjeljna Dalmacija

koja u svakom novom broju u rubrici "INFO" donosi kratke vijesti o navodnim posjetima Svemiraca. Tako je u broju od 21. XI. 1996. objavila vijest da se prije nekoliko mjeseci u teško pristupačnim djelovima New Mexica srušio jedan NLO u kojem je "specijelno uvježbana vojna postrojba za spašavanje žrtava iz NLO-a" našla četiri leša odraslih osoba te jednu živu djevojčicu staru tri

mjeseca.

Najpoznatiji slučaj posjeta vanzemaljaca Zemlji dogodio se, također u New Mexicu, 1947. kada se navodno tu srušio jedan NLO. Taj događaj poznat kao "INCIDENT ROSWELL", u zadnje je vrijeme sve eksponiraniji, kako u medijima tako i na filmu. Snimljen je istoimeni film, a spominje se i kroz filmove kao što su "INDEPENDENCE DAY", "HRID" i "X-FILES". Čak i na INTERNETU postoje stranice koje rate sve novosti u svezi s time.

Zašto se Roswell sve češće toliko spominje? Za to bih mogao ponuditi logičan odgovor. Naime, ove godine biti će 50. godišnjica događaja, a kao što je poznato 50 godina je maksimalna granica do koje se u SAD-u državne tajne mogu držati nedostupnima za javnost. Iznimka se može dogoditi kada otvaranje tajnih dossiera zatraži Kongres ili sam predsjednik. Prema dosad dostupnim podacima, u lipnju 1947. godine u državi New Mexico u blizini zrakoplovne baze Roswell srušio se jedan NLO. Svjedoci tvrde da je u njemu pronađeno šest članova posade, ne viših od 120 cm i izrazito blijede kože. Niti jedno biće nije preživjelo, a autopsija je ustvrdila građu sličnu ljudskoj. Neposredno nakon incidenta vojska je područje Roswella zatvorila, a sve su vijesti cenzurirane. No časnik za vezu 509. bombarderskog puka u Roswellu dao je saopćenje bez znanja zapovjednika puka, zbog čega je kasnije imao neugodnosti. On je izjavio da se radi o "letećem tanjuru". Kasnije je tu vijest vojska demantirala i objavila da se radi o ostacima meteorološkog balona.

Prema drugim svjedocima tijela

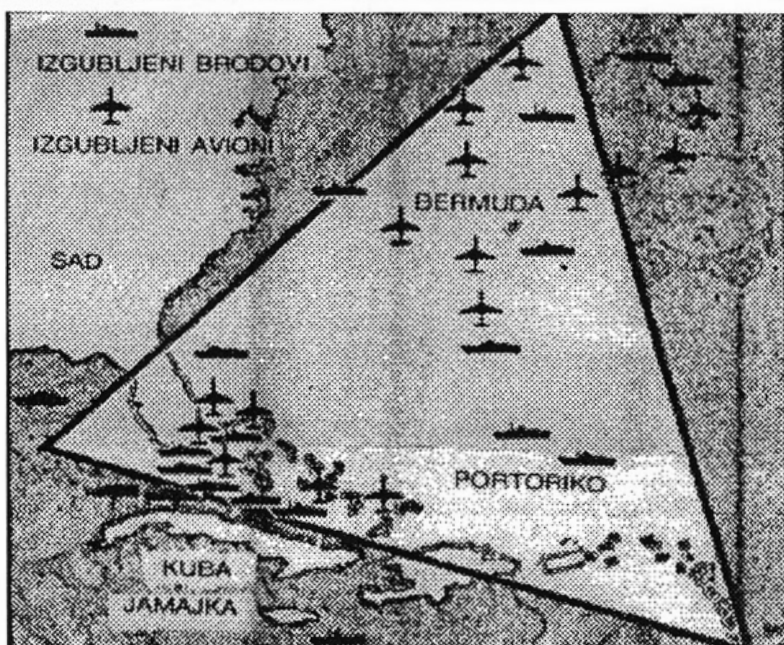
ufonauta (UFO=NLO), pod strogom paskom CIA-e i vojske prevezena su u vojnu bazu Dayton, (isti onaj Dayton u kojem je postignut Mirovni sporazum za B i H) gdje je sa slučajem upoznat i sam predsjednik D. Eisenhower. Novine su prenijele vijest da su unutar letjelice nađeni predmeti prekriveni čudnim znakovima sličnim hijeroglifima. Baron Nicholas von Poppen kojeg je navodno američko zrakoplovstvo angažiralo da snimi i analizira snimke letjelice, izjavio je da je leteći tanjur okrugao sa promjerom od 10 metara. Unutrašnjost kabine u kojoj su se nalazili instrumenti za upravljanje i leševi ufonauta bila je promjera oko 7 metara. Kasnije su, navodno, dijelovi letjelice upotrebljeni za gradnju nevidljivih zrakoplova (bombarder B-2 i lovac-bombarder F-117).

Ivan Pamić

U IDUĆEM BROJU: "AUTOPSIJA UFONAUTA IZ ROSWELLA"

BERMUDSKI TROKUT-RIJEŠENA TAJNA

Izgleda da je ovih dana riješena, da tako kažem, kvadratura Bermudskog trokuta. Stranice tog trokuta zatvaraju područje u kojem je u zadnjih 200 godina nestalo nekoliko stotina brodova i zrakoplova. Vrhovi tog trokuta su otoci Bermuda, Antili te Florida. Bermudski trokut ima svog konkurenta tzv. Đavolje more, područje sj. Pacifika ispod Japana te Sargaško more.

O Bermudskom trokutu napisane su mnoge knjige u kojem su razmatrane mnoge teorije u svezi te tajne. Problemom se bavio i naš kap. V. Horvat. Za nestanak brodova bez traga i glasa krivili su se vanzemaljci i leteći tanjuri, vremenske rupe, iznenadni uragani, pirati, a išlo se sve do tajnih baza na dnu mora koji su navodno ostaci potonulog kontinenta Atlantide, koje se uključuju s vremena na vrijeme i odvlače brodove u dubini mora.

Od 1945 u trokutu je nestalo više od stotinu brodova i zrakoplova i više od tisuću života, no niti jedno tijelo nije nađeno. Najtragičniji nestanak dogodio se 1928 kada je brod Cyclops nestao sa 309 članova posade. Godine 1945 nestalo je pet torpednih aviona tipa Avenger američke ratne mornarice. Zadnje što su piloti javili bilo je: "Ne znamo gdje

smo, more je neobično, neobično ...". Veliki hidroavion Martin Mariner koji im je pošao u pomoć također je nestao. Brod koji se nalazio u blizini vidio je eksploziju na onom dijelu neba gdje se nalazio spasilački zrakoplov.

Bermudski trokut bi i danas ostala tajna da vrhunski znanstvenici nisu zaključili da su zrakoplovi i brodovi bili uništeni gigantskim mješurima metana koji se podižu s morskog dna. Sveučilišni istraživači nedavno su otkrili goleme količine metana zarobljenog u sedimentu morskog dna. S vremena na vrijeme monstruozi mješuri plina bivaju oslobođeni, da bi se potom počeli podizati prema površini uzrokujući velike valove i virove gutajući usput brodove i zrakoplove.

Prvi koji je to otkrio je

geokemičar dr. Richard McIver, stručnjak za naftu i plin. Prema njegovim riječima svaki bi brod odmah potonuo u džepovima metana, a mornari bi bili ugušeni otrovnim plinom. U ekstremnijim slučajevima brod bi mogao biti raznesen ukoliko bi metan kojim slučajem bio upaljen kakvim izvorom topline ili iskrom na brodu. Mješuri plina lakšeg od zraka podigli bi se i u zrak gdje bi stvorili užasnu turbulenciju tako da bi letjelica izgubila kontrolu ili bi nestala u plamenoj lopti ukoliko bi iskra uzrokovalo eksploziju (možda je to bio slučaj sa Martinom Marinerom).

Postojanje golemih rezervi metana na području Bermudskog trokuta potvrdila je skupina

znanstvenika koja je istraživala to područje brodom opremljenim velikom bušilicom. Metan bi oslobađali podmorski potresi ili podvodna klizanja tla. Ta velika podvodna klizanja velika su poput država Rhode Island i Connecticut zajedno. Istraživanje dr. McIvera bilo je potaknuto gubitkom nekoliko tuceta oceanskih naftnih platformi u erupcijama tijekom godina. Slični nestanci brodova i zrakoplova mogu se dogoditi bilo gdje u svijetu gdje postoje velike podmorske nakupine plina, a Bermudski trokut čini se leži na najvećim svjetskim nalazištem. To je ujedno i jedno od najprometnijih pomorskih puteva u svijetu.

I u drugim dijelovima svijeta gdje nestaju brodovi i zrakoplovi preživjeli svjedoci, ukoliko bi ih bilo, spominjali bi "čudovišni val" koji bi se "pojaviо iz ničega". Čak i stari kineski spisi spominju nestajanje brodova nakon što bi se ovi suočili s golemim vodenim stupovima ili s potpuno neočekivanim valovima i vrtlozima. Svi ovi opisi podudaraju se sa djelovanjem naglo oslobođenog metana s dna oceana.

Izgleda da smo i ovog puta ostali uskraćeni za još jednu tajnu.

Ivan Pamić

Elektrosmog

Pod pojmom elektrosmog podrazumijevamo onečišćenje okoliša elektromagnetskim zračenjem koje u ljudskom organizmu proizvodi elektrostres. Prema istraživanjima svjetskih znanstvenika među kojima je jedan od vodećih Wulf-Dietrich Rose, posljedice elektrostresa su razni poremećaji i bolesti

Prema tvrdnjama Wulfa-Dietricha Rosea, koji je od 1990. godine znanstveni voditelj Međunarodne udruge za istraživanje elektrosmoga, tehniziranje našeg života dovelo je do velikog porasta umjetnog elektromagnetskog zračenja i izazvalo elektromagnetsko onečišćenje koje premašuje sve ostale vrste onečišćenja okoliša. Tek sada znanstvenici počinju spoznavati da ultrafine tjelesne električne i magnetske struje i signali s

tjelesne električne i magnetske struje i signali s kojima radi naš mozak i živčani sustav, bivaju preklapane, remećene i krivo upravljane od elektromagnetskih opterećenja okoliša.

Današnja opterećenja od elektromagnetskih zračenja izazivaju, prema spoznajama brojnih znanstvenika, ne samo biokemijske promjene i stalan stres u središnjem živčanom sustavu, nego i poremećaje funkcija mozga i psihička oštećenja.

Burnim razvojem telekomunikacija prošireno je elektromagnetsko onečišćenje okoliša širom svijeta i u području visokih frekvencija. Doduše, znanstvenici čitavog svijeta istražuju kako i zašto elektromagnetska zračenja koja izlaze iz svih elektroničkih i električnih uređaja, postrojenja i instalacija, mogu prouzročiti stres i daljnja oštećenja zdravlja. O tim suvremenim zdravstvenim rizicima ugroženi nisu saznali ništa.(!)

Zašto medicinari, biolozi i fizičari, koji već godinama istražuju uzroke oštećenja zdravlja uzrokovana razvojem i primjenom tehnologije koja je prodrla u naš život, rezultate tih istraživanja taje od javnosti. Radi se o mnogo ozbiljnijim stvarima od elektrostresa i njegovih tipičnih dugoročnih posljedica, kao što su poremećaji srčanog ritma, blokada razmišljanja, alergija, poremećaji ponašanja i slabljenje imunosti.

Ispitivanja širom svijeta pokazuju da elektromagnetska zračenja utječu na zbivanja u stanicama i na promjene genetske informacije, čime mogu prouzročiti rak, oštećenja nasljednih svojstava i defektnu novorođenčad. Nagađanja o patogenom djelovanju elektromagnetskih valova dovela su u međuvremenu do lavine istraživanja. Samo u SAD se godišnje objavljuje 300 do 400 izvještaja o istraživanjima na temu elektrosмога.

Za razliku od električnih polja, magnetska polja praktički mogu neporemećeno prolaziti kroz gotovo sve metale, zidove zgrada, životinjska i ljudska tijela. Kao i električna, tako i magnetska polja brzo slabe s udaljenošću od objekta iz kojega izlaze. Posebno su važna električna i magnetska polja frekvencije 50 Hz, povezana s proizvodnjom, distribucijom i korištenjem električne energije, polja u okolini elektrificiranih prometnica i polja nastala kod nekih medicinskih primjena (naročito magnetska polja).

Službene smjernice su u Njemačkoj utvrđene DIN - VDE normom 0848. Prema njoj su na radnom mjestu dozvoljena magnetska izmjenična polja 50 Hz čak do neodgovornih 5 000 000 nanotesla (nT). Za opću populaciju dozvoljeno je

400000 nT, dok Svjetska zdravstvena organizacija (WHO/IRPA) dozvoljava maksimalno 100 000 nT. Treba uvažavati činjenicu da je više međusobno neovisnih američkih studija ocijenili trajna opterećenja od 200 do 300 nT kao znatan kancerogeni rizik.

Svjesni odgovornosti, švedski su znanstvenici i sindikati zajedno s Vladom razradili Smjernice MPR-2 za magnetska izmjenična polja na monitorima računala: ne smije se prekoračiti 250 nT u području frekvencija od 5 do 2000 Hz na udaljenosti 50 cm od ekrana. Većina proizvođača monitora te je smjernice prihvatila tako da već u samom nazivu modela proizvoda možemo pronaći oznaku MPR - 2. Buduća norma MPR - 3 dopustit će samo 200 nT na 30 cm udaljenosti.

Dok za monitore postoje smjernice za magnetsko zračenje, kod preostalih dijelova računala općeprihvaćene smjernice ne postoje. Tako računalo zrači 850 nT, a isključeni laserski pisac 800 nT.

Željko Čapin

POVRATAK OTPISANIH ?

Ova će godina biti veoma važna i znakovita za hrvatsku košarku. Kao što je većini poznato, ove se godine u Barceloni igra Europsko prvenstvo u košarci. Pet godina ranije u istoj toj Barceloni Hrvatska je osvojila srebrnu medalju, pa se činilo da pred hrvatskom košarkom stoji zlatna budućnost. No nije bilo tako.

Prvi veliki udarac bila je tragična smrt velikana Dražena Petrovića. Zbog tog događaja Hrvatska je umjesto očekivane zlatne donijela kući brončanu medalju. Neuvjerljiva igra na zadnjem EP u Ateni 1995, donijela je ponovno broncu. Potpuni krah hrvatska košarka doživjela je u Atlanti na OI došavši tek na sedmo mjesto! Prije Atlante neki su tvrdili da je hrvatska reprezentacija jača nego ikad, no očito je da Petar Skansi nije uspio, ili nije znao, od velikih zvijezda načiniti zvjezdanu momčad. Sva krivica svaljena je na igrače, naročito one ključne. Osobito se Skansi okomio na Arijana Komazeca.

U kvalifikacijama za EP 97, Skansi je poveo mladu momčad uz samo jednog veterana - V.Alanovića. Od Turske su "crveni vragovi" izgubili, iako je kako kaže komentator, bilo k'o u paklu. Od Nizozemske su se izvukli za dlaku. Tada se postavljalo pitanje hoće li

...Pet godina ranije u istoj toj Barceloni Hrvatska je osvojila srebrnu medalju, pa se činilo da pred hrvatskom košarkom stoji zlatna budućnost. No nije bilo tako.

Hrvatska uopće vidjeti Barcelonu, a većina komentatora otpisala je Hrvatsku kao europsku košarkašku silu i najavljivali da će se utopiti u europsku prosječnost.

Čekao se Dubrovnik i Bugari. I onda se dogodilo. Hrvatska košarka poput feniksa izletjela je iz pepela i rezultatom 96:69 osvetila se za prijašnji poraz od Bugarske 79:77. Ostaje još susret protiv Ukrajine krajem ovog mjeseca u Rijeci, a onda - Barcelona. Mnogi misle da će reprezentacija tamo otići mnogostruko ojačana "inozercima", a naročito pokerom asova iz NBA-Kukočem, Rađom, Tabakom i Vrankovićem. Da li će tako biti? NEĆE!

Rađa ima brojne ozljede (ahilova tetiva, operacija koljena), a i sam kaže kako su

ga "napale godine" i da neće više igrati za reprezentaciju. Vrankovićeви razlozi su isti. I on kaže da je ostario za reprezentaciju. Tomislav Dukan, skaut-trener "Chicago bulls", izjavio je nedavno da Toni neće igrati u Barceloni zbog obveza prema klubu, a i radi odnosa sa P. Skansijem. Dakle od NBA igrača ostaje samo Žan Tabak. Arijan Komazec je u Skansijevoj nemilosti, pa je pitanje hoće li i on igrati. Prema svemu navedenom odgovornost Barcelone pasti će na nove zvijezde-Sesara, Mulaomerovića, Vujčića, Rimca, Zemljića...

U prvom susretu srbijanskih i hrvatskih košarkaša 9.I. Croatia osiguranje pobijedila je favorita Partizan sa rezultatom 76:75. Svaka čast!

Nakon utakmice u Dubrovniku FIBA je izrazila želju da taj grad postane jedno od njenih središta u kojem bi se tijekom ljeta promicala košarka. Osim FIBA-e veliko zanimanje za Dubrovnik pokazala je i NBA.

Ivan Pamić

Sretan rođendan: Jim Morrison

Za neke Bog za neke kriminalac. Kontroverzan i nepredvidiv.

Da li je bio pjesnik ili drogirani šarlatan koji pjeva o edipovom kompleksu?

Pokojni Jim Morrison rođen je 8.12. 1943. u Melbourneu, država Florida. Morrison je bio zagonetan i, neki kažu, šamanski pjevač blues-rock benda "The Doors", brzo se uspinjući prema slavi prije njegove smrti 1971. Kao dijete vojnog lica, Morrison i njegova obitelj, često su se selili po cijelom SAD. Ranih 60-ih napustio je dom i odselio u L.A., studirajući na UCLA-i kao student glume prije susreta sa Ray Manzarikom 1965 i raspravljajući o mogućnosti stvaranja jednog rock benda. Manzarik je svirao klavijature, John Densmore se pridružio kao bubnjar, a gitarist Robbie Krieger je zatvorio krug.

Od debija 1967., albumom "The Doors", band se kao značajno ime probio folk pjesmama kasnih šezdesetih, pjesmama koje su govorile o slobodnoj ljubavi, whiskiju, seksu i smrti. Album uključuje "Light my

fire" koja je bila hit br. 1, kao i Morrisonovu lucidnu izvedbu pjesme "The end". Njihovi slijedeći albumi "Strange days", i "Waiting for the sun" iz 1968., također su sadržavali hitove. Potonji album istaknuo je Morrisonovu poeziju u komadu nazvanom "Celebration of the Lizard" koji je tiskan na unutarnjoj strani ploče. Usprkos komercijalnom uspjehu, Morrisonova karizmatičnost počela je dovoditi "The Doors" u mnostvo neprimjeraka; u New Havenu bio je uhapšen zbog javnog uznemiravanja 1967. 1969 je uhapšen na Floridi zbog neprimjerenog ponašanja i usljedilo je dugotrajno suđenje.

Iste godine The Doors su izdali album "The Soft Parade".

Morrison je počeo raditi na nekoliko kratkih filmova nastavljajući pisati poeziju. Neki su osjetili da je bend pred raspadom i Morrison je postao meta novinara. Od tada je bend izdao još dva albuma, "Morrison Hotel" 1970-e i "L.A. Woman" 1971. Nakon snimanja albuma, Morrison i njegova žena Pamela, odselili su u Pariz gde se Jim planirao odmarati i pisati. Nedugo poslije toga nađen je mrtav u kupaonici. Za uzrok smrti naveden je

srdčani udar, ali zbog zakašnjele objave smrti mnogi vjeruju da je jos uvijek živ.

U 25 godina nakon njegove smrti kult još uvijek raste, uključujući mnostvo pjevača kojima je njegova pojava i danas inspiracija. Dvije njegove zbirke pjesama, "Wilderness" i "The American Night", izdane su posthumno. Morrison je bio i tema filma Olivera Stounea "The Doors". Bend je 1993 ušao u "Rock and Roll Hall of Fame".

Željko Čapin

LAYLA

Eric Clapton & Jim Gordon (1970)

TRANSPPOSED KEY

||: Am F G Am :|| Am F G Abm

Abm Ebm
 What will you do when you get lonely
 Abm G A B
 With nobody waiting by your side
 C#m F# B E
 You've been running and hiding much too long,
 C#m F# B
 You know it's just your foolish pride.

E Am F G Am
 CHORUS: Layla, you got me on my knees.
 Am F G Am
 Layla, I'm begging darling please.
 Am F G Am F G
 Layla, darling won't you ease my worried mind.

Abm Ebm
 Tried to give you consolation,
 Abm G A B
 Your old man won't let you down
 C#m F# B E
 Like a fool, I fell in love with you,
 C#m F# B
 Turned the whole world upside down
 CHORUS

Abm Ebm
 Let's make the best of the situation
 Abm G A B
 Before I fin'lly go insane.
 C#m F# B E
 Please don't say we'll never find a way
 C#m F# B
 And tell me all my loves in vain

CHORUS

Željko Čapin